

Előfizetési díj.

Helyben:

Egy évre . . . 3 frt.—kr.
Fél évre . . . 1 „ 50 „
Negyedévre . . . 80 „
Egyes szám ára . . . 10 „

Előfizetési díj.

Vidéken:

Egy évre . . . 3 frt 60 kr
Félévre . . . 1 „ 80 „
Negyedévre . . . 1 „ — „
Egyesszám . . . 10 „

VÁCZ.

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKŰ HETIKÖZLÖNY.

Hirdetmények díj 3 hasasos petit sorért 5 kr. — Többzóri vagy terje- || Nyilt térbenvaló közlemények után három hasasos sorért 15 krajczár delmes hirdetőknél érelemezés adatik. szánlittak.

Az előfizetők pénzék és a lap szellemi részét illető közlemények „Vác” szerkesztőségéhez fő ut 84. szám alá Vácra küldendők.

Hirdetések fölretetnek a síkton. Iparint. Könyvnyomdájában, a művezető által. —

Kéziratok vissza nem adatnak.

Jótkönság.*

Báró Eglofstein Amáliától.

Gyönyörű szőlő magasztos erény, melynek gyakorlata egyseseknek, ha van, becületére válik, de az egész emberi nemnek, mint olyannak, szégyenére, mert valóban szégyen, hogy a mai korban, a mostani században még oly szegények léteznek, kik napjaikat szegénységben és nyomorban töltik, kiknek ruházatak és életmódjuk nincsen, kik tudatlanságban és butaságban élnek, vagy jobban mondva tengődnek.

Ha az emberi-nem nagyobb része ezen meggyőződéshez fog futni, akkor minden esetre azon fog igyekezni, hogy oly viszonyokat teremtsen, melyek az „emberi” melléknevet nem fogják meghazudtolni, mint most, midőn csak igen kis rész él ezen meggyőződésben, míg a nagyobb rész nem érti, nem fogja fel, és azokat, kik gyakorolják, ábrándozóknak tartja és magától elodázza.

Az emberi-nem haladását látjuk, nem kételkedhetünk benne, és így hinniünk kell, hogy emberi intézmények teremtésében is haladni fog. — Örömmel dolgozunk mi is mind azon, mi az emberiség sorsát emelheti és javíthatja — tudjuk, hogy működésünk parányi porszem, de ha ilyenek ki-tartással hordatnak össze, tökéletes és bámulatos nagyságok reményelhető, és hite hiedelmek és működések általánossá fog válni, akkor kétséget sem szenved, hogy néhány század múlva utóadink iszonyonvaló fognak azon időkre visszazongolálni, melyekben, mint a 19-ik században, koldusok, éhség, ragályok és kenyér nélküli munkások valának, épen oly iszonyonvaló, mint mi azon időre gondolunk, melyben a pestisnek ezrek lettek áldozatai, melyben a munkásoknak rabszolgáknak tekintették és a gondviselés által az egész emberi-nem boldogítására teremtett

*) Minthogy Vác határa még mindig telve van olyféle gyakorlatok utóhangjaival: méltó kell emberiségünket leggyorsabbán, legbiztosabban és leggyorsabban halomra égni; — ezeket mint ellentéteket látnak látnak a kitűnőleg szerkesztett Nő a lapja-ból átvenni. Szerk.

világot és annak gyönyöreit, egy kiválságos osztály tulajdonának tartot-ták.

Régibb időben, midőn a világot felszabadító ige „az emberek isten előtt mind egyenlők” alg mondatott ki, már léteztek keresztény községek melyek a szegényeket és nyomorultakat ápolták, támogatták, melyek vagyonszűrséget alapítottak meg, hogy kebelükben szegény és szűrséget szenvedő többé ne legyen. Nem lehet és nem szabad hogy ezek nyomorban küzdve, életüket a legnagyobb szerencsétlenségnek tekintsék, gyermekeiket rajó ércsés szorítsák kebelükre, elkeseredettségekben léteztessék újabb szerencsétlenségnek tekintsék, mert mily sors várja őket? Nyomor és kétségbeesés!

Ezen gondolatok teremtek meg a socialis kérdést, mely a világ föld-színéről nem fog addig eltűnni, míg minden ember egyenlősége által meg nem lesz fejtve.

Emberi lét mindenkinék, ez oly mondat, melyet nem egysesek, nem ábrándozók kiáltnak, de melyet a velünk született humanitás érzetének kell mondanai. Ha az élet, a világ folyására egyetlen részrehajlatlan tekintetet vetünk, látunk kell, hogy ezen elvűt eddig igen kevés tetted. Igaz, hogy ily viszonyok több gyakorolt jótkönság, erény — mert ezek szenvedésében veszi eredetét.

A kommunisták, kik a vagyon-egyenlőség eszméjét hirdelve, a műveletlen tömeg kezében oly veszélyes, félre magyarázott és nem értett tan apostolai, a nyomor és szenvedés által előidézett elkeseredés szüleményei. kik az igazságtalanságot látva, orvosolni akarják, de nem a helyes irányt és módot választják. A vagyonos osztály legtöbbjei látják a vagyonosság és szegénység közt létező ellentétet, de azok elhárításáról, vagy keletkezéséről nem gondolkodnak, természetesen ta-lálják ugy, a mint van, és ha felesle-gyűből a szegénynek valamit juttatnak, azt maguknak nagy érdemű rójják fel, pedig jótkönságuk sokszor szorako-

zás, időtöltés, örömeik számát szaporítja, és ha nem tennék, magukat büntetnék leginkább.

Pedig, ha az általuk gyakorolt jótkönságnak önzés lenne és az alapja, az egésztlő más is köszönetet érdemelne, mert a külső világ az eredményt tekintni s az indokot nem vizsgálhatja.

Azért alakulnak annyai nögyeletek, melyek a körülmények mellyeb észleléseibe nem bocsátóznak, és ha egy szegénynek percnyi szenvedését és nyomorát enyhíteték, mindent megte-
nyeznek, pedig igen könnyű lehet, hogy legnagyobb közönlökben nem egy, de igen sok egyét, sőt egész családok léteznek, kiknek segélyre még nagyobb szükségük van, s kiknek már nem nyújthatnak segélyt.

Minden alakuló nögyeletek azon eszmélve kellene alakulnia, hogy a nyújtott alaminzánál — az adott munka mindig sokkal jobb, hogy azáltal, ha a nögyeletek munkát szereznek és adnak, a szenvedőre kért-szeres jótkönsággal hatnak, önré-
zetük és önejeje iránti bizalmát ön-
tök és tartják fenn, a kedélyre neme-
sítöleg hatnak, mely gyakran a bár-
honnai jógy segély által ugyan pillan-
tára segítetik, de az alázatot és ama-
nizsma elfogadását által előállított alá-
rendeltséget nehezen tudta eltűnni.

Csupán gyermekek, betegek, elaggott öregek kellene alaminzánban részesíteni. A nagyobb, már futni tudó gyermekek részére vannak kisedővód-
lak, melyekben ezek gondviselést és
nyomor, addig a gondviselätenség és
juttatnak megtegedeli soraiat. Azért
kellene a kisedővódások, főleg na-
gyobb városokban bölcsődékkel ösz-
szekötöni, hol a szegény munkásnö gyer-
mekét betehetné és este hazavihetné,
vagy talán mérsékelt díjért több ideg
ot hagyhatná, persze, hogy ily házak
fentartására nögyeletek nem elegendő-
k, de ha nem adnák is az anyagi
szükségeket, a szellemi felügyelést
vihatnek, mely nem kevésbé fontos.

Itt is működhetnének növegyetek, jótékonyagk lenne teendőjük, de a jótékonyagknak magasosabb, nemesebb része olyan, mely nem csak pillanatra enyhít, de az egész jövőjére jótékonyan hat, mely a butaságból, tudatlanságból, sinlőből a gyermekek hasznos, művelt, tudással bíró stálon ezáltal az egész államnak hasznos polgár nevelne. Ez által a műveltség és tudomány nem maradna egyes boldogok kiváló tulajdona, hanem általánosság válna, az egészre nézve üdvös hatású lenne.

Mind műveltebbek egy állam lakói, annál biztosabb annak állása. Ha a műveltség és tanulás általánosság fog válni, akkor az állam minden irányban fog emelkedni, akkor az élet könnyebb, kellemesebb lesz, az anyáknak kell már a bölcsöben szunnyadó gyermek felett öröközve azt testlég és lelkileg nevelni.

Minden ujjon született gyermekben az örökkevalóságunk egy forrása rejlik, a szülők és nevelők teendője, hogy minden a földön megjelenő ujon polgárt úgy vezessenek, hogy azon fókelyélve, mely által teremtett, minél közelebb álljon, hogy minden vezülettel hibák és bűnökből kiváltköze a haladó korral élve, a világnak hasznos polgárává váljék.

"Minden anya első és legszentebb kötelessége, gyermekeinek az előrelátó természet által előkészített és előlított táplálékot adni, még pedig ebben magát idegen által ne elvesztessesse. Csak magá az, mely azt a természet rendelé, a nevelésnek itt fekteti meg az alapját, szive gyermekét minden idegen benyomástól távol tartva.

Az anyának kötelessége a gyöngéd lelket időmítani és nevelni, gyermeke testi-lelki jólétére éjjel-nappal felügyelni, de csak alaposan nevelt anya képes erre felvigyázni, s még akkor sem képes erre, mert a háztartás, sokszor társadalmi kötelességei igénybe veszik, s akkor képtelen mindent helyesen elintézni; akkor tehát segítségére van szüksége, melyet egy jól nevelt gyermek-ápolónőben, nevelőnőben sít, talál.

Mi üdvös, ha ezt egy jótékony növegyet után nyerheti, mely jótékonyagkat nevelés-terjesztésben gyakorló, és itt kettős jótékonyagot egy korol, egy jól nevelt nőnek jó és biztos helyzetet szerezve, egy anyát kötelességei teljesítésében gyámolítja.

Nem ábránd az, ha azt mondjuk, hogy valódi jótékonyagk csak az, mely munkát ad és jövőt alkot, mert bármint szép a jótékonyagk, mely a nyomorban sinlőnőnek pillanatnyi segélyt nyújt, nem kielégítő, nem elegendő, mert a valódi és hatásos jótékonyagk évtizedekre, emberi életre hat, a mennyiben valami rendkívüli csapás hozzájárulta nélkül, önerőn való fenállást teremt és biztosít, s azzáltal a lélekre nemestőlő hat.

Azért ismétljük: „ha a nők egyletek alakulása által kívánják az emberiség sorsát javítani, akkor a nevelés javítása és terjesztése legyen főteendőjük, mert csak alapos tudás teremthet önértetet és teszi az önerőn való fenállást lehetővé.”

Vácz, 1871. Sept. 28.

A római catholicus így is hívják hogy: pápista, — a refor-

mástus hogy: kálomista, — az evangelicus hogy: lutheranus, az az izraelitai végre hogy: zsidó!

Ne haragudjunk tehát egymásra ha a czimeket felcseréljük, de ha így lenne is, úgyse part mi azt mégis megsebecskedjük, már csak azért is: mert a saját-bíróagk elnökségénel nem ül többé Sárkány.*)

Egy tekintélyes publicistáktól hallottuk, hogy: a pápista napzsamos, kálomista számadó juhász, — lutheranus tót, zsidó liferans, képezik azon nagy elemet, mely kellő controlléria nélkül semmivé képes volna tenni egy államat.

Nem vitatkozunk ezen elemek hatalma és minőségese felett, hanem a zsidó liferansokra emondhatjuk velünk a magas kormány is valahányszor velük érintkezik, hogy biz az igaz: e negyedik elemet control nélkül hagyni nem lehet!

Fejenték 17 kért vállalta el az élelmes zsidó liferans a honvédség élelmezését, mely nagyon megörülttett az árlejtöz bizottság így olcsó élelmezésnek! pedig ha számlákat volna egy kissé, kitétnék, hogy ha a hus fel-fontja 14 kr., három krérrt megfözni is bajos, nem még hozzávalót is adni.

De azért az élelmezést átvállalt zsidó liferans nem bukkot meg, — hogyan? hát csak úgy, hogy kapott ugyan a honvéd kzsotot, de enni nem.

A zsidó liferans mindig legolcsóbbat vállalkozoz, azért tudja, hogy nem azon csak nyerni a mit át-

*) Valahogy kis s ne szodjan azed.

Corrector.

TÁROZA.

A bourgeois-i nagy vesztéség!

Prick Jóssefől.

(Folytatás).

Az eseményeknek itt azon magaslattal érték el, honnan azok hullámai végtelen köroröketben gyűrűznek szemünk előtt, s telvék érdekel és tanulságos.

Lelkemet egy ellenszálhatal inger ragadja meg kifejezést adni mind azon „benyomásoknak, észleleteknek és érzelmeknek, melyek ezen magas népzónton önkénytelen is fejűnek.

De tekintettel a nyjas olvasó töremlere, melyel visszafelé nem szabad csak az események tetőzetét értenedem s azok is csak annyiban, mennyiben vizsgálatunk tárgyával összekötésben vannak.

Mitőn a világrólami Róma érczálhat Judea nyakára levé, életforrásban már akkor a felomlás és rothadás elemet megkezdők érjűesűtek. Maga azon tény, hogy a világhódító Róma felebe egy polgári háború vézözöneti keresztül gázoló császárság emelé, bűnöktől ferözött trónusát eléggé igazolja állításunk igazságot.

A stoika-philosophia, melynek követői az élet egyszerűségében, önmegtartóadásban, hazafiságban, elhívésben helyezték az emulmál magunknak az isteneknek vetélytársai voltak, mindinkább háttérbe szorult, helyét Epikurus enerváló tana foglalta el, fény-

űzés, élv- és hivatalvadászat lőnek az istenek, kiknek Róma ifúsága áldozott.

Savior armis,

Luxuria incubit, victumque ulciscitur Orbem!

Jenovan.

A fényűzés átka ödöklőbb, mint gyilkoló csaták melezésűt reánk, s megbeszölva a legyözött világot!

Augustus császár a néphöz nem bírván, a császári testőrséget állította fel, hogy személye felett órkodjék. — Milites Praetoriani. — Tacitus Annal. lib. 4. c. 5. — Suetonius Octavianus cap. 49.

A vallást és tudományt szinte oda aljasította, hogy ezek fűhivatkozott Augustus dicsőítésében keresve, a nép szivéből a szabadságotérlet lassan-lassan kiirták, s a nép bűnműlátót reá irányították.

Inen keletkezett az Augustusnak mint istennek emelt templomok, inen azon szemfényvezető díszletek, melyeket Róma legihletőbb költőinek legszebb gyöngyei közt úgy számlálnk és undorral végező érzelmek közt szemlélűtek!

Nagyon hibéztek tehát III-ik Napoleon midőn ezen állapotot mint Róma nagyságának fénykorát állítá fel.

Igaz, ugyan hogy Augustus kora a Római íradalmi arnykora volt, azonban azon irók, kik azt azed tövék, nem a császárság alatt szűlettek, hanem a köztársaságknak vallás gyermekei s mint egy jobb idő töredéki jutottak hagyományok a császársági korszakok, mely hozzájuk hasonlót nem szűlt soha.

Napoleon a leldöző napnak fényfenygerét a hajnal szürkületének nézte. — A corruptiónak nagyobb hatalmat tulajdonított mint az éreynék! ő szinte nem a hazafiságban — hanem a Praetorianuskoban kereste pallidumát, — pedig mélyebb fűrkészés állott könyven állíthatta volna, hogy ép ezen intézet bukkatta meg a római császárságot.

Mert a Praetorianuskob bűnzétek levén, magasabb lértűt alkalmé császárrt legyilkolták, — pedig megfözött árszárverés becsosatták.

Rómában a kéjvadászat és fényűzés miut a császárság kábító mómora enerválván az eddig erős és erőlkös népet, — igen testőrszűk, hogy vagonnyakon megbukott aristokrata és lovagok udvaronczokúdságban — s abban kerestek öröslőt, hogy valamely provincia, vagyis tartomány proconsulát vagyis alsóbb rendű tartományi tisztviselőkké magukat kinevezették.

Mely ragadozó ösztöneln zsákmányolták ezen kéjvadászat, s szerezésűten tartományokat Ciceronak Verest eleni vándorlásúknak s Juvénál Satyra 8-ik könyve 87—130-ik versel eléggé bizonyítja.

A kizárólag és közvetlen római uralom által táposzt Judea is megeltt római tisztviselőkkel, legűkökkel és finanszorokkal — Velők a bílványok ismádsás s más — Zsidókra nézve undorító szókdás is berontotk ügyözölva Izrael sziveg!

A Mákkabeusok Mórea hegyén a templom felét magasztan épített gyöngűrti nagytemplom — kastélyát, római városág felelőgylta el. — Ezen kastélynak egyik tornyából kettős lépcsőzet vezetett le a tem-

adunk totunk
ki tudja szonygú ő soh
midőn fensőbb magát, nek
Váczra zászóló lett volna katonaka
P
hogy nek a nagya, mássa, ézza.
A liferans 80 kré szénát szállítta lehetett volna nyerni
Útjání hogy hancem
Squirál az elő törzsen katonák donjog

adunk, hanem a mit be nem szállítottunk.

A zsidó vakmerő állításaival úgy ki tudja magát vágni, és a zavart viszonyokat előnyére felhasználni, hogy ő soh' sem bukhatik meg.

Saját hallomásunk hozzuk fel: midőn egy új liferans végtelen fensőbb-hetméséggel hányta-vette magát, hogy már most ki fizeti meg neki azon 10 mézas húst, melyet Vácra vissza kellett vinni, mert a zászlóaljkat, kiknek számára át kellett volna adni, nem lelhetli fel a nagy katonai rendeltségek miatt.

Pedig fogadni mertünk volna, hogy 1-ször jobban tudta jól fekszenek a zászlóalj, mint az illetők órnagya, — és 2-ször hogy nem 10 méza, de egy font húsa sem volt.

És mégis neki állt fejbe!

A széna, zab, szalma, fa stb. liferansok is így tettek, például: 1 ft 80 krért kötelezte magát egy mézas szénát bekötve, felmászálva, helyre szállítva adni, — holott egy mézas széna kint a falun 1 ft. 60 kr. lévén, lehetetlen a felmászálás, felkötés, és fuvar beszámítva az árlejtés árón adni, tehát ez is kénytelen lett azon nyerni mit be nem szállított.

Mindezen épületes bérrendszer útjáni élelmezésnek az lett a vége, hogy a katonai, a ló katonai nem csak, hanem requirálni kellett.

Szerény nézetünk szerént a requirálás még háború esetén is csak az első-csapatoknak nézhető el, de a törzsek ekkor sem, béke idején, új katonádsí alatt a requirálás a tulajdonig megtámadása, mit a polgári

törvények körülmények szerént lopás vagy rablás névelv jeleznek.

Nem akarjuk mi a felelősséget a szegény éhes requiráló honvédek hártani, ő csak gyomra elodázhatlan parancsának engedelmeskedett, de a felelősség az intendáns uraké.

Lehet, sőt bizton várható, hogy megfizették a liferans urakat, de tarde post festum stb. mikor már a szegény honvéd kikopaltatott, sőt élelmi hiányok miatt megengedett requisitioikhoz nyultak.

Az a szegény földműves, kinek magányosan ballagó ókrét elfogták és levágták, megkapta ugyan az árát, de valjon odadta volna-e, ha a fényes egyenruhás tiszték nem akudták volna; mert a gazdaságnál egy pár összeállított jó ókor sokszor praetium affectionis, — mit csinál most már a pár nélküli ókórré? talán most már a példa után majd ő requirál hozzá párt.

Az a szegény vaspálya-ór, ki szintén elfogulva, a kénytelen nem örömsőt alkút megkötő, és családját tápláló tehenét levágni engedte, más körülmények között valószínűleg nem vált volna meg az egész családja által sokszor megsimogatott riskájától.

És mindez megtörténik egy pár zsidó liferans urak kedvéért, kiknek esetleg három napos szabesük volt és horrendum dictu, még nem is értek reá az imádkozással azon szállításra, melyről eleve tudták, hogy scharbes napokra esik.

Mindez pedig megtörténik béke idején, midőn hat hétnél több idő volt az élelmezés kellő lábradlításra, — megtörténik az ország fővárosa alatt,

honvédeknek ellenében, és elkedvetlenítésére, és végre megtörténik a királyi jelenléte alatt! keressen aztán valaki szólasban udvarias szavakat az új eljárás jellemzésére, — mi nem fáradunk!

Levelezés.

Feleletül **Imrey István** úrnak e lap 39-ik számában közölt czikkére.

Tisztelt Imrey úr!

Ön talán félreértelmezi tulajd, hogy a ki Török úrlal kezdett vitáitoknak részese eddig névleg nem is voltam, most egyszerre deus ex machina-cél a megtámadott helyett felétek, logicitlan ugyan, de annál vastagabb válaszára; — azonban, miután önközlekedjen Török úr többjéit is megtámadja, — de talán még ezek léteében is kételkedik — és megtámadása is Török úr irányában úgy fennhangon, sa ha az ön által helytelenül használt kifejezéssel szabad élnem, oly nyers modorban van írva, hogy nevezzet úr mint dalköri alemonk, az irányában nyilvános kommisszióra számított feleletére nyilvánosan nem, de csak is illetékes helyen válaszolhat, más részt pedig Sandly György nevelő úr hono nem léteben, miután az ön megtámadása ellenében magát sem nyilvánosan sem magánúton nem védheti, — ezen mit sem csodálkozhatik.

E lap 39-ik számában közölt czikkének átovátsása után, megvallom, zavarba jöttem, nem a miatt, hogy semmiféle megjegyzések vagy felszólalások, mint írja, felelmi nem fog; mert azt ugyan nagyon okosan cselekszi; — hanem a miatt, valjon tu-

plom előcsarnokai, sa innen ereszkedtek le a római katonák mikor tetszett a templomban összegyűlt zsidókra. — Ha a nyájas olvasó tekintetbe veszi, hogy Jehova templomába a főpap is csak hosszas mosdás, tisztítás és imák után mehetett, sa hogy a csarnok homlokzatán görög és latin nyelven következő óvás állott: — „Az idegen, ki Adouai szentélyébe belépni merészel, 50-tón halálra lakol.” Josephus de Bellu lib. 5. cap. 4. sect. 2. az írásban képzeltető, mely iszony és dübögés fogadta el Izrael népet, midőn Pontius Pilátus katonáival az isten oltára előtt előző zsidókra rohanva, őket Jehova színe előtt lemesdroltatás sa vérrükkel a szent oltárt megfertőzteté. — Lukács 13-ik feje. 1-6. vers.

Míg a római katonák a szentélyen lévők nép minden mozanatát vaszkézlet tartották, addig a császári finiszczok — ezeknek segédei a nép salakjaiból össze-toborzott publikánusok és kékek mint pió-csák csügtek Izrael marczangolt testén. — Ezen intézkedések már magukban is elégségesek volnának a legbekébb nép türelmét kimeríteni. — hisz a finiszcz-intézet maguk az azt létrehozó pogányok előtt is általános utálat tárgyá volt, így például Theveritus kérdéztetvén, melyek a legragadozóbb állatok? azt felelé: „A vadonban a melivék és oroszlanok,” a városokban a finiszczok és rigálmások.” Mindaddig voltak még keszebbi csapások mért; — a törvényesít hatások kez-zükből kiragadtatott, itéletet a római hely-tartó törvényesítő hozott és pedig latin-

nyelven, a zsidóknak nem hagyott semmi más hatóság, mint vallás ügyök kezelése.

A főpapot a helytartó ajánlataira a pogány császár nevezte ki, — ez vesztetéssel járt, midő Josephus tanakodott, belé-péte tehát Jehova templomába, mélyén fog, kit Jehova nem választott, kit a nép nem akart, kit egy pogány császár, ki a zsidó vallást gunyóta, oroszalkot az egy-házra.

A Jeruzsálemi templom az egész zsidó nemzetnek köz sa egyetlen szentélye, hol az előttemek frigyeládája sa törvények őriztettek, kétszeresen volt megfertőzve: elő-ször vesztetések útján betolakodó bitörők papásága által, másodszor azon a római katonáknak szentségstörő tette által, mely szentélyt meztelen fegyverrel sa tisztázta, midőn Jehova oltárház, rantani sa igazhivők meggyilkolni merészkedtek, — Jehova hí-népe tehát az ur színe előtt sa annak szentélyében sem volt többé biztonság!

Oltalmam se a papoknál, kik szent hivatalt mint valami silány áru czikkét pén-zért vásárolták, sem az isten oltáránál, melyet testvéreik vérvél pogány zsarnokság megfertőzött — sem a római törvényeszké-nél, mely mindenzen bűnöknek kútfője sa a ragadozas és fosztásnak központja, nem kes-rehevétlen, kic ha hegyek rengetegében sa magány hujlékainak rejteikében emélt a nagy Jehovához fordulás.

Uram, a bosszúállásnak erős Istene! bosszúálló erős Isten jelenj meg!

„A te népedet, uram, rantják, sa a te örökségedet nyomorgatják!” — sat.

94-ik zsoltár.

A Római uralmat tehát úgy nézték, mint a legkegyetlenebb kényüri bitorsít, melyet Jehova csak pillanattáira engedelt meg, de eltűrti tovább nem fog. Megvan ugyan is szent könyveikben, magának Jehovának nyílt parancsa, mélyén fogva: „Idé-gene n e Izrael felett uralkodni nem sza-bad.” A te atyafiódóid rendelj magának királyt: nem rendelhetez magának idegen nemből valót írtatni, — nem atyafiódóid. Nevezes 1-ik könyv. 17-ik fejezet, 15-ik ver-s.

Ezen lázasító politikai helyzet sulyát méltam meg egyrészenek elerőlkötlenedé-sére, — ugyan is magukat az isten válaszára népeinek, Abraham sarjának tartva, minden más népet megvettek, gyűlölték, sazt hittek, hogy Abraham sarját ha gyilkos vagy rabló is bántalmazni véték, elég legyen erre egy példa a Bává Meziából.

Rabbi Elaszár Simonnak sa több tol-vá zsidókat elfogvatán, Rabbi Jozsu Kor-súnak sa hozzá következő sorokat írték: „O te cezet ha a jó borsnak (azaz: te gon-nosz fia egy jó atyának), meddig fogod Istent hi meg a mérszerekre hurcoltatni?”

Emez: „En csak a töviseket írtom ki az szőlőjélből.”

Mire amaz: „Hadj jöjjon az ur maga és írta ki a töviseket saját kezével!”

Bává Meziál fol. 83. 2.

Ezen fogalom szerint a gonoszter zsidó is, minthogy Abraham sarja, kimélti kelletett! mindezen fogalmak kétsége cjelek azokat, kik Izrael szahadságért foahozód-otak, ezekhez járult még a szakad ósmaga az üldözött zsidó nép kebelében.

(Folyt. követt.)

lajdonképen mi indíthatá őnt ily sértő modorban Török úr egyszerű, sértést nem tartalmazó czikkére felelni. Czikké elején ugyan is írja „kénytelen vagyok — nem szivesen ugyan; de ön által kényszerítve, — magyarázatom adni”; a végén pedig „a vázai növényei, valószínűleg a m. e. g. b. iz. á. d. b. l. 1. mert ha a növények nevében ír, éppen akkor mikönd az ellen cikkezött, hölgyek irányában nyereségfő vádolja, hölgyek nevében ily gorbombán írni, nem philosophia, ha pedig saját nevében ír, oda tenni, a növények megbizásából” szinte nephilosophia. — De midőn kitaláltam, hogy a növények nevében ugyan, de saját irmodorában és philosophiájával ír, zavaram eloszlott.

Igy már nem csodálom, hogy napihrekr. rovatában megjelent czikkéből egész a gorbombaságig határos polemia fejlődött ki. Mit ha igaztalan, annál is inkább agyon kellett volna hallgatni, mert helyes philosophiával élve, a semmiben sem kerülő elismerés, az illető nevelő urat jóvőre annak megérdemlése buzdította volna, — ha igaz, — mert ellene semmi kifogás nem lehet.

S mindkét esetben az ellenmondás nyilvános uton nem csak hogy egy fiatal ember leveregeth, s hivatala iránti közönségre kényszeríti, de ezen kívül vastag tapintatlanság is.

De hogy cikkezre visszatérjek, ön azt mondja, hogy nem csak Török úrnak, de többjének is tudni kellett volna, miszerint ama nyilatkozatnak oly oka volt, mely azt okvetlen előidézte s legfőbb okadatolását, főnökjével szembeni „gorbombakódására” helyezte.

Azonban magánúton tudomásunk lévén a dolgról, Sandly úr akkor egy oly bántalmazás ellen védte magát, mely egy fiatal ember önérczét leginkább sérti, ha ő bántalmak ellenében magát illedelem határára túlhangozva védte, ezt neki mint magányegynék igen, de semmi esetre a nevelő intézet iskolájában szerzett érdemei rovására lehet felírni.

De ha, feltevé, de meg nem engedve, főnökevel, hivatalos teendőinek elhanyaglásán kívül, magán dolgokban, ok nélkül gorbombakódott volna is, ez csak magánügy lévén, magánúton lett volna a választmány által elintézendő; de a nyilvános elismerés, melyet ő a felmutatott vizsga eredménye tanúskodása mellett megérdemelt, töle azért meg nem vonható.

A mi a többi, a dologhoz illő tartozó szóhalmaszt illeti, nem találok igen mulatságosnak föltűnik, úgy hiszem a mondottakkal eléggé igazoltam az ön igazatlanságát s hibás eljárását.

Még Török Kálmán úr, mint dalköri alelnöknek ez ügyben nem illőnek ön állítja, felszólalását, de az illető nevelő urnak köszönet nyilvánítását tartalmazó czikkére nézve van némi mondani valóm.

Elsőször az t. i., hogy ha az ön kiadótulajdonos: Eliássy Gyula.

által leirt alapszabályokat figyelmesen átolvata, azok nem csaknem tartalmaznak semmiolyvast, minőlfogva alelnök úr valakinek érdemeiért nyilvánosan közönséget ne szavazhatna, annál is inkább, ha ezzel valakit megtámadások ellenében védhetni vel — sőt fogalmam szerint ezzel alelnök úr csak is emberbeni kötelességét teljesítette; — de igen is kegyednek mint egyszerű dalkör tagnak nincs jogában alelnök nyilvános uton, az egyet érdéket nem kockáztatni oknyel, kérdőre vonni, és őt müküadéstől elhíatni, arra való a választmány és közgyűlés, ha ön-fogalma szerént alelnök úr hibásan járt el, tessék őt interpellálni de nyilvánosan egy alelnöknek compromittálni akarni, csak is rossz akarat szüleménye.

Mást rébb pedig igen kérnék önt, hogy többé, midőn alelnök az egyet egyes tagjai iránti kötelességét teljesíti, ebben on gátolni ne igyekezzék, mert legyen meggyőződve, hogy a mely tag irányában a dalkör elismeréssel tartozik, és ezt nyilvánítja, az ön akaratától és tetszésétől nem fogja magát kormányoztatni, és az egyszer alelnöké által kimondott elismerést visszavonni.

Különbön mi fiatalok vagyunk, s nagyon tanúságos reánk nézve, ha Arany János criticaája szerint, többet tanulunk s kevessebbet szerepelünk, hagyjuk ezt tapasztalt higgadt férfiakra.

Eliássy Ferencz, egy a többek közül.

Hírek.

Honvéd egyesület. a honvédség tittele alatt egyetlen haladest fordult elő, s midőn a honvédség zóme elárvított városunkból, lelkes polgáraink különösen az iparosasztály közlegelés részvételt rendezte eltemetését: hölgyeinkől koszorúkkal fedett koporsóba nagy részvevő mellett kísírtették ki az örök nyugalom helyére.

A czigány nem hal a vizben. má szöval mely is czigány a czigány; a polgárság felszólítja a helybeli czigány zenekart, kik éppen a honvédségtől, és ezek folytán szed pénzt kerestek, nem venne-e részt a zenekar a honvéd temetésén, minthogy reggeltől 6 órákig volt a temetés és így nem voltak ekkorra lefogva. — Ök porzase igennel feleltek, hanem 20-ért kérétek, a polgárság összeszedett pénzéből 6 frtot ígért arra néhány percznyi zenére de ök ezt kevesleve, nem vettek részt.

Ilyes mire ne háborogjon fel az ember epje! hanem megdélj more, ennek meglesze a maga böljite! legálább-e cikzik írójától egy árva Lónyay-picizulát sem teszszel a zsebedbe, mind addig míg a követelt 20-rt passiv quita be nem követekez, sőt még azután is gondokorunk egy kisé! l.

A tisztaság mellett egy új argumentum fedeztünk fel, Confucius azt mondja: Az Isten mindenütt jelen van, tehát halandó ember tarsúl tisztán házadat hogy az úr ne legyen kétségben randságban jelen lenni. Kár hogy ez a keresztény vallásba szöröl szóra át nem lett ültetve, mert így talán a Curia vendéglő randságát be lennének szüntetve.

Propos tisztaság. Töredelmesen mellőlvén erre a telenyerjük hogy hirtelenkedőleg ítéltünk, midőn a ronda fészkek elpusztítását beismertük; ugy van biz az mint

volt régen, irott malasztként végrehajlatlanú penszének a tanácsi végzéseek a dohos szagu archívumban, — nagyköteletény helyhatalmú rendőrbiztosnak csak annyit bir kivinni, hogy kegyelmeből 45-örög elvont zárva a Curia osztályán.

Jó Isten ád nekünk minden héten ketszer egy fölelmes főherceget vendéglő, így talál, ha mielőtt nem, felitáni magyarázó léssz rend, mert úgy hazza ki a lábat, fölelmes vendég, míg minden a régi módra járja. A cholera is fölelmes vendég ugyan de midőn az proteobioticas a másvilági kiszolgáló ütévelég gyakorkolja, erre rá sem lehetünk, reánk csak egy főherceget jusszaték, és nem a cholera!

Irodalmi rovat.

P. Nagy Sándor. debreczeni főiskola tanfőtő megjelent és nédkünk is beállkoltat a franczinyelv II. levelészeriatit oktatására; mitán má napsg márt a franczia nyelvet egy kellőleg művelt fiatal ember sem nélkülözheti, és mitán má az első részöl is már meggyőződtünk arról, hogy az eddig megjelent franczia nyelvbekelettanok, a mi az oktatás lehetősége adatak ki, e mi felitülmű rendszere által, melegen ajánljuk tanárának és főiainknak. Előizetheti Csáthy Károly úrnál, Debreczenben.

Szerkesztői üzenet.

In x/4 urnak postrestate. Tekintetbe véve, hogy a nyomorban sínlódó agy Vysoczký honvéd tábornok részére kibocsátott, s 300 példányban minden helybeli olvasóhoz elküldött jóközségűsigen ünnöndatunkal az eggedni, ki aláírát 2 frtot, s azt a növényit előnékséghz be is küldé, — küzöljük versét, melyet feltétlenül köztük titnk.

2-szor, mert má-holnap a czöl nálnuk is szentesítendő az eszközeiket. — Ön verse egy szöl:

Próza és poezis

Kegyetlen végzetem el nem bírom, Tündökölő nappal is álmód ozom, S borzástól álmainm. rit éjjeleim, Mindig kedvesemmel enyeglem én.

Ily borzástól rossz álom-kór alatt, Egykor, átjomon vendég kopogtat; Szabad! a helyeg egy régi ismerős, Ábrándom elfut, mint egy eszálós.

Jó napot szomszéd, kedves Abraham! Mi jót hoz nekem? szölök szaporán. Magam jövök uram, és semmivel, Valjon ígyvök hogy állt s mit mivel?

Nyugszik bir az, Schümle, mit saba, De megmozdul, ha szépen elmondja: Egészséges-e s mit mivel kedves m? Valjon kíhál-e nála emékek?

Vagy úgy, uram! tölé me sőt jövök, Utamba állt egy tuczat aprókot, Ö vidám — éleik — furge, mit az óz! S e pillanatban szíva-lekárvi föz!

Bécsi börze távlatára sept. 30-án.

Arany	—	577 $\frac{1}{2}$
Ezüst	—	120.15
Nemzeti köllés	—	69.70
1860-ki államközlés	—	101.50
5 $\frac{1}{2}$ metalliques	—	59.70
Bankérszvények	—	717. —
London	—	120.55
Hítelitélés. részv.	—	577 $\frac{1}{2}$

Felölös szerkesztő: ELIÁSSY GYULA.

Vác, 1871. Nyomatott a siketn. iparint. gyorsajtóján